Vissza Jézushoz
26.
Fényhozók (Mt 5,14-16)

Az evangéliumokat olvasva, kicsit szomorúan állapíthatjuk meg, hogy Jézusnak nem igen volt szokása tanítványai különösebb dicsérése. Inkább az a benyomásunk, hogy igen sok baja volt velük. Sokszor bántotta őt a tanítványok értetlensége, keményfejűsége vagy az, hogy még mindig maradian gondolkoztak. Aki pedig a feltámadása utáni megjelenéseiről olvas, láthatja, hogy még akkor is „szemük megnyitására" volt szükség, hogy egyáltalán megértsék a történteket. A sok és díszes „tökéletességi köntös", amit későbbi kegyes korok Péterre, Jánosra vagy Andrásra nagy fantáziával ráaggattak, nemigen egyezik a tanítványok evangéliumokból ismert, eléggé lehangoló képével.

De ha nem is dícsérte Jézus a tanítványait valami fellengző vagy hízelgő módon, értette azért a módját, hogy el ne kedvetlenítse őket. Csak az ő „dicséretei" éppen más természetűek, mint ahogy azt mi emberek megszoktuk. Egy ilyen rövid „dicséretféle" mondata, amely így hangzik: *Ti vagytok a világ világossága*. Jó, ha figyelünk arra, hogy Jézus nem ezt mondta: legyetek a világ világossága – mert így ez a kijelentés hallatlan kitüntetés, nagy-nagy dicséret. Nézzük meg azért közelebbről, hogy mit is mondott vele Jézus?

1.

Ha Jézus azt mondta, hogy tanítványai a „világ világossága, fénye", akkor olyan korabeli szóhasználatot vett igénybe, amelyet minden hallgatója – így minden tanítványa is – megértett. Kortársai a szenvedélyesen szeretett fővárosuknak, Jeruzsálemnek többek között azt a kitüntető jelzőt szerették adni, hogy ez a tényleg 740m magas hegyen épült város olyan a népek számára, mint valami világítótorony a tengeren hányódónak: tájékozódni lehet rajta. Vagy pl. egy híres rabbit, tanítót, királyt vagy prófétát szívesen tüntettek ki ezzel a címmel: „Izrael világító fáklyája".

Nos, a kereszténység kétezer éven át élt abban a hitben, hogy Jézusnak ez, az eredeti tanítványokat dicsérő mondata, rá is vonatkozik. S aki ismeri az egyháztörténetet nagy vonásokban, annak el kell ismernie, hogy a világ mennyi sötét zugába világított be a kereszténység, s teremtett maga is világosságot. Az egyik nagy világgyűlésen együtt voltam egy munkacsoportban egy új-guineai, pápua tanítóval. Beszélgetés közben elmondta, hogy nagyapja még emberevő, kannibál volt. Beszélt arról a sok szörnyűségről, ami a legdrasztikusabb babonák mellett pokollá tette népe egész életét. – Hogy tudtatok ebből kiszabadulni? – kérdeztük tőle. „Az evangélium szabadított meg bennünket. Ez az Isten szeretetéről szóló jó hír világított bele sötét szívünkbe, s világosságánál láthattuk, hogy milyen mélyre zuhantunk. Nem voltunk emberek, de az evangélium világossága azokká tett minket." – Vagy gondoljunk a rabszolgaság elleni harcra, az emberi méltóságért folytatott küzdelmekre. Nem kétséges, hogy a kereszténység nagy súlyt helyezett a tanításra, s hogy az ismeret és tudás révén igen sok sötétséget sikerült eloszlatnia. – Vagy gondolhatunk a betegek, özvegyek, árvák sorsának enyhítésére, amely tevékenység mindig is nagy szívügye volt a Krisztushívők egyházának. Hány ember áldja a szeretet és irgalmasság gyógyító és enyhítő kezeit! Azokról a milliókról pedig csak nagy tisztelettel és hálával szabad megemlékeznünk, akik – gyakran embertelen körülmények között és saját életük kockáztatásával vagy éppen a feláldozásával – hirdették szerte a világban, hogy az Isten világosság és benne nincs semmi sötétség. Egész népeket és földrészeket szabadítottak meg babonáktól, sötétségben tartó hiedelmektől és hatalmasságoktól. Hosszú éveken át dolgozhattam Braziliában. S miközben a keresztényellenes propaganda azt szavalta, hogy az indián őslakosokat meg kell hagyni „ősi ártatlanságukban", igyekezett elhallgattatni azokat közülük, akik a fényt az evangéliumnak köszönhették.

Ma divat sárba rántani a kereszténység minden ilyen világító tevékenységét és szemére vetni sok jelenlegi bajunkat. Ám ez igazságtalanság és jele annak, hogy a sötétség nem szereti a fényt, a világosságot és örök hadjáratot folytat ellene, amelyet soha meg nem szüntet.

Persze mindez az igazán pozitív látás, elemzés sem szabadít fel bennünket a kínos kérdés alól: mai keresztények mit csináltunk a fénnyel, amelyet ránk bízott az Úr? Világosságunkat nem rejtettük-e inkább véka alá? Világítottunk-e másnak vele, szolgálatára, rendelkezésére bocsájtottuk-e? Eltávozott-e már valaki tőlünk úgy, hogy azt mondta volna: hála Istennek, most jobban látok, most esett fény az utamra, mintha hályog esett volna le a szememről?

Vagy inkább kiderül, hogy mi is szívesen fújtunk egy követ a sötétséggel, beleolvadtunk az általános sötétségbe, s ezzel még a saját világosságunkat is elfojtottuk?

2.

Ne rekedjünk meg azonban általánosságokban, inkább nézzük meg konkrétan a jelenlegi helyzetünket. A kérdésekre, tényfeltárásra ki-ki feleljen személyesen magáért, én csak néhány erősebb vonalat szeretnék meghúzni.

Jézus korában a palesztinai házikóknak csupán apró, kerek nyílása volt, rendes ablak helyett. Ennek következtében tulajdonképpen éjjel-nappal kellett égetni az apró olajmécsest. Ezt a mécsest rákötötték egy faágra vagy fadarabra, amit a falba erősítettek. Ha nappal levették róla a mécsest, egy agyagedény alá dugták. Ha azonban újra elővették, fényt vártak el tőle, kötelessége volt a világítás. Láthatóvá kellett lennie, hogy az emberek is láthassanak mellette, hogy dolgozni, élni tudjanak. Feladata tehát nem luxusszámba ment, hanem életfontosságú volt.

Ez a „láthatóság", ez a mindenki által való tudomásulvétel izgatja az én fantáziámat. Két okból. Az egyik: modern világunk átalakulása, amelyben egyre több sötét foltnak igénye az, hogy minden, ami világosságot terjesztene ebben a világban, kiszoríttassék a társadalomból. (Ezt a diktatúrák alatt sokan átélték, durva erőszakkal is.) Látszólag apró és nagyon ésszerű lépésekkel történik ez, szinte észrevétlenül. Az Európai Unió olyan alkotmánya készült el, amelyből „kifelejtették" az egyházakat. Németországban takarékosságra hivatkozva egyszerűen eltöröltek egy egyházi ünnepet. A vasárnap ünnep-volta lassanként eltűnik: Németországban rentabilitásra hivatkozva a gépek és a gyárosok zsebe kedvéért törlik a munkaszünetet (amit még Sztálinék is csak egy rövid időre mertek megkísérelni), és megengedik a boltok nyitva tartását. Bajoroszágban az állítólagos objektív igazság kedvéért legfelsőbb bírósági ítélettel adnak egy embernek igazat a kb. 60 millió kereszténnyel szemben ebben az országban, csak, mert utálja a feszületet és a keresztet – és eltűnnek a feszületek az iskolatermekből. Szinte bántó, hogy a tömegközlési eszközökben csak akkor jut szóhoz a kereszténység, ha valami visszásságát, eltorzulását lehet kipellengérezve, gúnyolódva, cinikusan tálalni.

Mi is tudunk a vallásháborúkról, a boszorkányüldözésekről, a kereszteshadjáratokról, az egymás irtásáról. Nem tagadjuk, hogy ez mindmegannyi szennyfolt a kereszténység testén. De ha csak ezekkel kíván érvelni évszázadok múlva is a sötétség, hogy ilyen rafinált eszközökkel taszítsa le a nyilvánosságra tett, világítani kívánó mécsest, – akkor itt a sötétségnek nagyon ravasz, de régi taktikájáról van szó.

Elgondolkoztató egy másik kortünet is. Könyörtelen uniformizáló tömeggondolkozásunk nem bírja a sorból kitáncolókat, a „kiszállókat", a „kiugrókat", a kiemelkedőket. Légy olyan mint a többi, ne akarj más lenni! Ne táncolj ki az általános tömegből, légy és maradj egy a szürke verebek közül, minden különlegesség nélkül.

Nem gúny vagy irigység beszél most belőlem, inkább szomorúság. Mert ne felejtsük el, hogy Isten valamennyiőnket ilyen „sztároknak", fényt hordozó, világító csillagoknak, másoknak utat mutatóknak, másokat tanácsolóknak teremtett. De ha mi

keresztények sem teszünk mást, mint amit mindenki amúgy is csinál, hol itt akkor a „másság” funkciója? Elfelejtettük már teljesen, hogy mi a világ világossága volnánk? Önkényesen mondunk le erről a sztár-szerepünkről? Pedig nem is mi harcoltuk ki magunknak, isteni ajándékként kaptuk! Vagy allergiánk van az Isten ajándékára?

Mikor döbbenünk rá arra, hogy a mécsest ne dugdossuk a véka alá, mert vagy elfojtja a lángját végérvényesen, vagy pedig az elfojtott kanóc füstje minket is megmérgez? Szégyelljük, s nem merjük vállalni azt, hogy mások vagyunk mint a többiek? Ne feledjük el, hogy Jézus és mozgalma eredetileg a sorból kitáncolók tiltakozó együttese volt! Hol vagyunk ettől? Nyeljük, mint a békát, mindazt amit a sötétség diktál s nem merjük elővenni a fényt, rátenni a lámpatartóra, hogy belevilágítana ebbe a dzsungelbe és életet vinne bele? Miért nem?

3.

Talán sehol olyan óriási szerepe és jelentősége nincsen a fénynek, mint a hajózás területén. Ha tengerparton nyaraltok valahol, feltétlenül nézzetek tisztelettel a világítótornyokra. Millió hajós veszett volna már oda, ha a torony fénye nem irányítja, ha nem mutatta volna meg az utat. Jézus nem szán tanítványainak kisebb szerepet és feladatot, amikor azt mondja, „ti vagytok a fényhozók a világ számára”. Útmutatás, iránymutatás a feladatunk. Életmentés a szó legszebb értelmében. Ezért kötelességünk a magunk mindig újra való megkérdezése: kinek világítottam meg az útját? Ki tudott rajtam tájékozódni? Kinek mentettem meg az életét az élet nagy viharai közepette?

A fény világosságot áraszt, de emellett van egy másik feladata is. A fény melegít is. Szorongatott, nehéz helyzetekben akármilyen csekélyke a fény, a melegség, meghittség, a fészek biztonsága érzését sugározhatja. S hiába tagadjuk, mégis igaz: melegre, melegségre vágyik nagyon sok ember. Mi valamennyien. A szeretet melegére.

Jézus azért helyezte bele ebbe a világba az ő tanítványait, hogy őt világítsák be a sötétbe, s hogy az ő szeretetét, melegét árasszák szét ebben a hideg világban. Ez az egyedüli módja annak, hogy rajtuk keresztül Isten dicsősége jelenjen meg ebben a világban. Ez a tanítványság titka!

Csak amennyiben ennek a feladatnak megfelelünk, hivatkozhatunk arra, hogy Jézus Krisztus tanítványai vagyunk. Azaz, az ő ember- és világmentő titkának részesei. Ámen

Gémes István